

УДК 336.7

М. В. Балицька,
к. е. н., асистент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-7129-4232
К. С. Бровенко,
магістр, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-3063-9521

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.9.59

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

М. Balytska,
PhD in Economics, Assistant, Taras Shevchenko National University of Kyiv
К. Brovenko,
Master's degree, Taras Shevchenko National University of Kyiv

FINANCIAL TECHNOLOGIES AS A DRIVER OF FINANCIAL MARKETS DEVELOPMENT

У статті визначено ключові тенденції розвитку FinTech-галузі, досліджено роль фінансових технологій у подальшому розвитку фінансової сфери, проаналізовано динаміку обсягу інвестицій у розрізі основних сфер FinTech-напрямку, наведено приклади учасників ринку та окреслено їх характер та тенденції розвитку. Охарактеризовано стан вітчизняного банківського сектору в аспекті використання фінансових технологій. Визначено, що фінансові технології позитивно впливають на розвиток банківської галузі та покращують якість та характер обслуговування клієнтів, автоматизують способи управління, покращують рівень захисту від кібератак і шахрайства. Виокремлено вагому роль Національного банку України у сприянні у розвитку фінансових технологій та взаємної кооперації банків і FinTech-компаній. На основі аналізу було розкрито тенденції та наслідки впровадження фінансових технологій в Україні та надано характеристику та перспективи їх розвитку в умовах пандемічної кризи.

The financial services sector is increasingly using new technologies and tools to perform its functions and implement fundamentally new solutions in which service consumers are interested.

The article identifies key trends in FinTech industry, explores the role of financial technologies in the further development of the financial sector, analyzes the dynamics of investment in terms of key areas of FinTech, gives examples of market participants and outlines their nature and development trends. The state of the domestic banking sector in terms of the use of financial technologies is described. The characteristic and prospects of development of financial technologies in the conditions of pandemic crisis are given.

In contrast to global international trends, Ukrainian fintech remains underdeveloped due to the weakness of the financial segment and lack of investment in Ukraine. Instead, given the full potential of Ukraine, the emergence and evolution of innovative technologies, even greater dynamic development of the fintech sector in Ukraine is expected. The key to this is investment, the introduction of sustainable requirements and regulation of the industry, as well as the permanent development of the financial market in general.

Technologies generate new opportunities to accumulate financial resources, accelerate cash flows, increase the efficiency of risk management, capital and liquidity of economic entities, which in turn ensures the growth of welfare.

Financial technologies have significant potential for expanding the inclusiveness of financial services for both individuals and businesses. They also help increase the effectiveness of government programs, which in turn provides confidence in the regulatory system and helps to avoid various risks that cause financial instability.

Financial globalization transforms the conditions for the functioning of the financial sector, and innovation, the emergence of new products and services, improving the risk management system give a new impetus to the process of financial globalization and act as a driver of its development.

The results of the study showed that most experts in the FinTech industry believe that the impact of innovative financial technologies on the global economy is significant. Recent developments and global challenges of humanity show the importance of flexibility and efficiency in the provision of services in any field, which is facilitated by the development of digital technologies.

*Ключові слова: фінансові технології, FinTech, штучний інтелект, FinTech-компанії, необанк, блокчейн.
Key words: financial technologies, FinTech, artificial intelligence, fintech companies, neobank, blockchain.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Бурхливий розвиток фінансових технологій спричинений збільшенням кількості банківських операцій, числа укладених фінансових угод у різних сегментах, зростанням рівня проникнення інтернету, появою різноманітних цифрових технологій тощо. Це все характеризується серйозними змінами і в пропозиції фінансових послуг, і в попиті на них. Наслідком таких трендів є вихід на нові ринки, поява додаткових бізнес-можливостей для підприємців з інноваційними ідеями, зростання конкуренції і невизначеності у фінансово технологічних сферах. У зв'язку з чим є необхідність вдосконалення інструментів фінансового ринку та розробки таких моделей та технологій, які дозволять моментально реагувати на зміни фінансового ринку і застосовувати технологічні можливості для найшвидшого вирішення завдання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми розвитку фінансових технологій знаходять теоретичне та аналітичне обґрунтування в публікаціях вітчизняних та зарубіжних експертів, проєктах та звітах Світового банку, USAID, компаній McKinsey, KPMG, Ernst & Young, PWC, CB Insights, Організації економічного співробітництва і розвитку тощо. Перспективи розвитку фінансових технологій, їх взаємодія з іншими секторами економіки особливо детально розглянуті у працях Бражник Л.В. [1], Варцаби В.І. [8], Дорошенко О.О. [1], Дроботі Я.А. [1], Дудинець Л.А. [2], Заславської О.І. [8], Овчаренко В. [7] та інших.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження сучасних фінансових технологій, розкриття основних тенденцій їх розвитку, проблематики їх впровадження та перспектив використання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

FinTech (галузь, яка застосовує інноваційні технології для удосконалення й оптимізації надання та отримання фінансових послуг) розвивається надзвичайно швидкими темпами, порушує та трансформує фінансову сферу, з метою скорочення витрат, покращення якості фінансових послуг (а також їх інклюзивності) та створення більш різноманітного та стабільного фінансового ландшафту. Такі зміни сприяють технологічним інноваціям у фінансових послугах, які призводять до

появи нових бізнес-продуктів, процесів, додатків, що суттєво впливають на фінансові ринки та надання фінансових послуг.

Пандемічна криза COVID-19 призвела до того, що всі країни почали активніше видозмінювати традиційно застосовані моделі та більше покладатися на технології, у зв'язку з чим у 2020 році весь світ спостерігав такі ключові тенденції (за даними Pulse of FinTech H2 2020) [10; 11]:

- прискорення цифрового прийняття, включаючи попит на рішення для електронних платежів та безконтактні банківські послуги.

- кардинальна зміна поведінки клієнтів, включаючи використання платформ електронної комерції, цифрових каналів обслуговування клієнтів та електронних гаманців.

- зростання інвестицій у FinTech та партнерства з боку корпорацій, які прагнуть пришвидшити свої зусилля щодо трансформації фінансової системи.

- зростаюча увага з боку урядів та регуляторних органів щодо того, як розвивається FinTech та що потрібно зробити для підтримки змін.

Із завершенням пандемії COVID-19 більшість технологічних рішень та змін, які відбулись, продовжать існувати та розвиватись, адже в усьому світі населення та бізнес усвідомлюють важливість FinTech-змін.

З огляду на розвиток фінансових технологій, існують ще деякі важливі наслідки для фінансових ринків.

По-перше, фінансові технології видозмінюють реалізацію функцій фінансової системи фінансовими інституціями, змінюють як структуру, так і можливості, традиції й правила. Це проявляється насамперед у зміні методології роботи інституцій, у зміні традиційних навичок і звичок споживачів, у переважній зміні інструментів фінансових регуляторів, певних вимог і правил тощо. Тобто з'являються нові можливості та нові бізнес-моделі для економічних суб'єктів.

Так, технології, від яких залежить індустрія надання фінансових послуг, стали набагато дешевшими. Інтернет робить непотрібними багато процедурних кроків та економить кошти на оплату праці, дозволяючи відмовитися від необхідності їх витрачання на утримання відділень та філій. Окрім того, з'явилися нові канали розповсюдження послуг, вартість пошуку для клієнтів суттєво знизилася.

По-друге, переваги та наслідки розвитку фінансових технологій можна прослідкувати у сферах децентралізації, фінансової інклюзивності, прозорості та

ефективності функціонування. У процесі децентралізації і перерозподілі централізованих фондів технологічні досягнення збільшують відстеження фінансових потоків і ефективності їх використання.

Більша ефективність і оперативність виконання транзакцій зменшують ризики за рахунок скорочення часу розрахунків, через що збільшується час, протягом якого можна прийняти зважене рішення. Більша швидкість розрахунків звільняє капітал для інших необхідних цілей, що має позитивний ефект для фінансової системи та економіки в цілому.

По-третє, фінансові технології покращують доступ до безмежного числа фінансових послуг у всіх сегментах та галузях фінансової системи. Завдяки фінансовій інклюзивності це можливо і в найвіддаленіших та найдепресивніших регіонах, де проживає суттєва частка населення без доступу здійснення миттєвих, оперативних фінансових операцій. У таких областях частка населення, що володіє мобільними телефонами може перевищувати частку населення, що має фізичний доступ до банку та банківського рахунку. І в такому випадку мобільний банкінг дозволяє користувачам оперативно та миттєво одержати кредит чи здійснити покупку тощо.

Наслідки розвитку фінансових технологій відрізняються для різних країн за ступенем доступу до таких послуг, їх якістю та асортиментом тощо. Так, наприклад, для країн з перехідними економіками, де рівень доступу до фінансових послуг є низьким, а якість цих послуг невисокою, електронні фінанси та процеси глобалізації відкривають нові широкі та важливі перспективи. Електронні фінанси володіють значним потенціалом підвищення якості та розширення асортименту фінансових послуг, а також містять перспективні можливості скорочення торговельних ризиків; їм також під силу забезпечити доступ до отримання фінансових послуг значно більшої кількості індивідуальних та корпоративних клієнтів завдяки більш дешевій доставці таких послуг [8].

Фінансові технології ґрунтуються на алгоритмах хмарних обчислень, штучного інтелекту, Інтернету речей, Великих даних та інших програмних механізмів. Цей чинник знижує вплив і вагу експертних оцінок у прийнятті FinTech-рішень. На жаль, у сучасному світі ще є місце інноваціям та технологіям, де людський фактор може мати вагомішу роль у прийнятті виваженого рішення як управлінського так і виробничого з урахуванням усієї сукупності існуючих та можливих ризиків.

Фінансова інклюзія та достатній рівень користування новітніми фінансовими послугами визначає відповідний рівень фінансової освіти, який у наш час ще відсутній у значної частини українців (переважно в сільській місцевості). Системи з можливістю цілковитого контролю за бюджетом на місцевому рівні не завжди можуть забезпечити необхідну оптимальну взаємодію з населенням. Оскільки недостатній обсяг знань та навичок у фінансових питаннях може досить суттєво зменшити загальну ефективність застосування фінансових технологій.

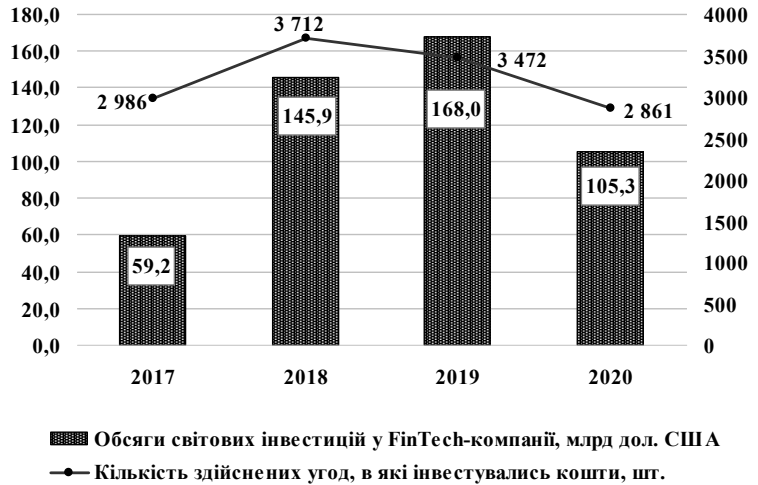

Рис. 1. Сукупні обсяги інвестицій у FinTech-компанії за 2017–2020 рр., млрд дол.

Джерело: [11, с. 8].

Нові технології по своїй суті змінили не тільки історично сформований ландшафт з надання фінансових послуг, надавши йому свіжість, динаміку і нові фарби, а й змінили ставлення до такого поняття, як "гроші", реалізуючи в досить короткий проміжок часу перехід від готівки до віртуальних коштів. Дистанційне банківське обслуговування, мобільний банкінг, інтернет-банкінг, миттєві платежі, віддалена ідентифікація, NFC технології, електронна комерція — далеко не повний список новацій останнього часу у фінансовій сфері.

Тенденції зростання популярності фінансових технологій зумовлені постійним запровадженням інновацій для задоволення попиту клієнтів в технологіях, підвищення зручності користування, зростання ефективності та скорочення транзакційних витрат. Ці тренди викликали появу нових учасників світового фінансового ринку — FinTech-компаній та цифрових екосистем.

Світові інвестиції в FinTech у 2020 році становили 105,3 млрд дол. (2 861 угод), що на 37% (або на 62,7 млрд дол.) менше порівняно з 2019 роком (рис. 1) [11, с. 8]. Таку тенденцію можна пояснити частково відсутністю мега-угод злиття та поглинань, таких як придбання WorldPay FIS у 2019 році на 42,5 млрд дол.

Після повільного старту на початку 2020 року, інвестиції у FinTech-компанії під кінець року зросли за рахунок збільшення обсягу венчурного капіталу до 42,3 млрд дол., що на 5,5% більше за показники 2019 року. Однак, попри зростання ваги приватних інвесторів, ангельських інвестицій та венчурних фондів, головним джерелом для фінансування FinTech-компаній залишаються власні кошти.

Для усвідомлення перспективності FinTech-сегментів важливо розуміти обсяг та динаміку здійснюваних вкладень у них. Основні сфери інвестицій у 2019–2020 рр. наведено у таблиці 1.

У 2020 році інвестиції в кібербезпеку зросли в чотири рази — з 500 млн дол. у 2019 році до більш ніж 2 млрд дол. у 2020 році, коли компанії у всьому світі реагували на зростаючі виклики кібербезпеки, пов'язані з віддаленою зайнятістю та все більшим використанням Інтернет-ресурсів.

Таблиця 1. Динаміка обсягу інвестицій та кількості угод основних сфер FinTech-напряму за 2019–2020 рр.

Напрямок	Обсяг інвестицій, млрд дол.		Зміна	Кількість угод, од		Зміна
	2019	2020		2019	2020	
Платежі та перекази	105,9	19,7	-81,4%	422	404	-4,3%
Insurtech	14,3	14,5	1,4%	425	287	-32,5%
Regtech	3,5	10,6	202,9%	203	191	-5,9%
Технології управління активами	0,4	0,3	-25,0%	37	29	-21,6%
Блокчейн та криптовалюти	4,7	2,8	-40,4%	598	458	-23,4%
Кібербезпека	0,5	2,0	300,0%	53	26	-50,9%

Джерело: складено авторами на основі [11, с. 14–25].

Таблиця 2. Топ-10 найбільших угод з FinTech у 2020 році

Компанія	Сума, млрд дол.	Місто / Країна	Тематика	Напрямок
TD Ameritrade	22,0	Омаха, США	Управління інвестиціями	Злиття та поглинання
Credit Karma	7,1	Сан-Франциско, США	Кредитування	Злиття та поглинання
Vertafore	5,3	Денвер, США	Інституційні інвестиції / B2B	Злиття та поглинання
Honey Science	4,0	Лос-Анджелес, США	Платежі / транзакції	Злиття та поглинання
Gojek	3,0	Джакарта, Індонезія	Платежі / транзакції	Серія F
IberiaBank	2,5	Лафайет, США	Банківська справа	Злиття та поглинання
Avaloq	2,3	Цюрих, Швейцарія	Інституційні інвестиції / B2B	Злиття та поглинання
Payu	1,3	Данвуді, США	Платежі / транзакції	Зворотне поглинання
Open Lending	1,3	Остін, США	Кредитування	Зворотне поглинання
Galileo	1,2	Солт-Лейк-Сіті, США	Платежі / транзакції	Злиття та поглинання

Джерело: створено авторами на основі [11, с. 12].

Рис. 2. Структура напрямів діяльності FinTech-компаній в Україні у 2020 році, кількість компаній

Джерело: складено авторами за даними [3].

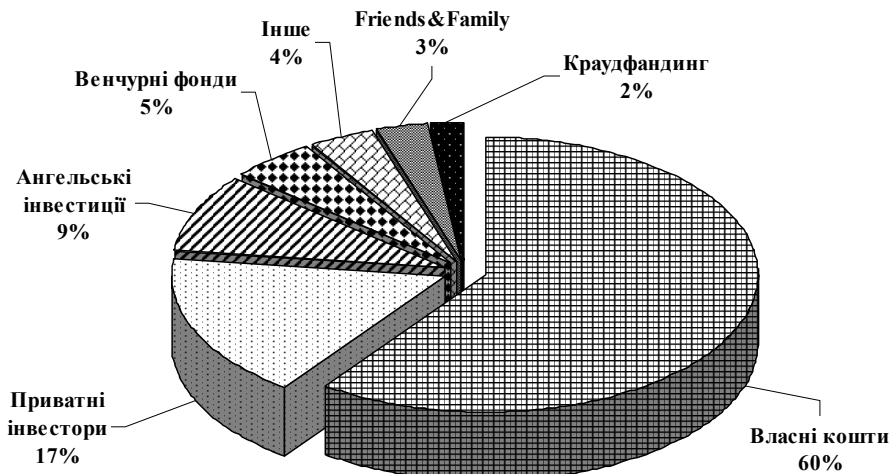
Варто пам'ятати, що інноваційні процеси в будь-якому випадку підлягають ризику, який може утворитися в результаті інформаційних систем, впливу людського фактору, збоїв в управлінні та інших зовнішніх впливів. Ці тенденції обґрунтовують існування кіберризиків та системи кібербезпеки, яка бореться з цими ризиками. Кібератаки — це цілком зростаюча загроза для всієї фінансової системи навіть зараз, і фінансові технології якраз підсилюють виникнення такого ризику (адже ми говоримо про інноваційність, а отже про ризиковість). Чим більш поширене використання технологій та цифрових рішень, тим більша кількість точок здійснення кібератаки для хакерів. Стартапи в цій галузі можуть бути досить мінливими та швидко впроваджувати інновації, і от як тільки вони починають рости і стають життєздатними, то на них починають полювати кіберзлочинці. Адже фінансові та персональні дані, які зібрані усі в одній упаковці є дуже привабливими для хакерів. Для керуючого компанією FinTech, кібербезпека повинна бути головним завданням. Інвестиції в заходи з кібербезпеки — це небагато порівняно з тим, що можна втратити, якщо відмовитись від них.

Протягом 2020 року інтерес до рішень Regtech (технології, які полегшують і покращують управління регулюючими процесами у фінансовій галузі) стрімко зріс, оскільки компанії, що працюють над пришвидшенням цифровізації процесів для підтримки змін бізнесу та споживчих вимог, шукали ефективні та економічно доцільні способи управління своїми регуляторними вимогами в умовах зміненого бізнесу. Цей зростаючий інтерес збільшив фінансування Regtech у 2020 році до 10,6 млрд дол., що перевищило показник попереднього року на 3,5 млрд дол.

Інвестиції в Insurtech (технології та інструменти, які дозволяють підвищити ефективність функціонування страхової галузі: оптимізувати збитки, автоматизувати ризики, визначати ступінь ризиків тощо) незначно зросли з 14,3 млрд дол. у 2019 році до 14,5 млрд дол. у 2020 році, попри значне падіння кількості угод.

Обсяги вкладень в інші сегменти знизились, що частково було спричинено тривалістю адаптації учасників галузі під нові реалії ринку.

Географія інвестицій у FinTech не сильно змінилася за останні 5 років. Найпривабливішим регіоном для інвестицій у фінансові інновації є США. У 2020 році на американських гравців прийшлося 76 млрд

Рис.3. Джерела фінансування FinTech-компаній в Україні

Джерело: складено автором за даними [3].

дол. Фінансування, з яких 54,5 млрд дол. — у рамках угод злиття/поглинання.

У таблиці 2 наведено основні характеристики найбільших угод з FinTech у 2020 році.

Більшість угод були направлені на злиття чи поглинання компанії. Відзначається зростання обсягу таких угод у другій половині 2020 року. Якщо за перші шість місяців він склав усього 9 млрд дол., то в другому півріччі сукупна вартість угод перевищила 50 млрд дол. Здебільшого це відбулося за рахунок поглинання онлайн-брокером Charles Schwab компанії TD Ameritrade на суму 22 млрд дол. і придбанні Intuit компанії Credit Karma на суму 7,1 млрд дол.

Частина угод направлена на зворотне поглинання (ситуація, за якої акціонери приватної компанії набувають контроль над публічною, а та в свою чергу — контроль над активами приватної компанії).

Відправною точкою для запровадження фінансових технологій в Україні була криза 2008—2009 років, унаслідок якої в Україні розпочали свою діяльність перші гравці серед FinTech-проектів. Здебільшого, ці стартапи орієнтувалися на напрямок платежів та переказів і є широко поширеними на ринку позик, включаючи P2P-кредитування [1; 5]. Структуру напрямів діяльності FinTech-компаній в Україні за результатами 2020 року приведено на рисунку 2.

Найпопулярнішим напрямом функціонування FinTech-компаній у 2020 році стало запровадження інноваційних технологій та удосконалення інфраструктури фінансового ринку (45 компаній) та грошові платежі та перекази (44 компанії). Таким чином, кількість платіжних сервісів та платформ грошових переказів стабільно зростає і станом на 2019—2020 рр. збільшилась на 14%, а сфера технологічної інфраструктури — на 20%.

Останніми роками значне зростання продемонструвала порівняно новий сегмент для України LegalTech (галузь бізнесу, що спеціалізується на IT-обслуговуванні юридичної діяльності, та в наданні споживачам юридичних послуг). Це викликано необхідністю в діджиталізації юридичних послуг та переходу їх в онлайн [3, с. 17]. Перспективи впровадження LegalTech в Україні є очевидними, адже такий напрям дозволяє

підвищити правову грамотність населення, ефективність та якість роботи юристів, та загалом всієї судової системи (зокрема більшість типових, шаблонних і одноманітних договорів можна розробляти та заповнювати автоматично за допомогою LegalTech). Наприклад, такий агрегатор як OblavaBot (телеграм-бот) допомагає здійснити оперативний та якісний пошук адвоката на слідчу дію. А платформа AxDraft може підготувати пакет документів для масштабних бізнес-угод. Такі IT-рішення з кожним роком в Україні збільшуються, що дозволяє впевнено говорити про перспективність та необхідність впровадження таких технологій.

Натомість другий рік поспіль спостерігається зниження інтересу до технологій блокчейну та криптовалюти. Так само і до компанії у сфері консалтингу та аналітичних систем, які були популярними серед стартапів попередніми роками.

Інтенсифікували свою діяльність маркетплейси та краудфандингові платформи. Для багатьох компаній під час карантинних обмежень неодмінним був якнайшвидший перехід у digital-канали, тому інтернет-майданчики були одними з найкращих рішень для цього. Надалі очікується збільшення попиту на послуги маркетплейсів та краудфандингових платформ, а також зростання кількості представників цих напрямків на ринку протягом найближчих років [3, с. 17].

Як бачимо, ринок зростає, підвищується фінансова інклюзивність, з кожним роком більше і більше створюється FinTech-компаній, що спричиняє підвищення фінансової грамотності населення, збільшення кількості безготівкових операцій (особливо показовим був 2020 рік) тощо.

Засновниками FinTech-стартапів виступають здебільшого фізичні особи з досвідом з IT-сфери (48%) та банківської галузі (16%). За результатами 2020 року серед засновників з'явилися вихідці безпосередньо з FinTech-галузі, тобто в індустрії починають з'являтися спеціалісти з досвідом роботи безпосередньо у FinTech-сфері, що говорить про новітній етап розвитку фінансових технологій в Україні [3, с. 18].

Головним джерелом для фінансування FinTech-проектів є власні кошти [3, с. 21]. Попри зростання ваги приватних інвесторів, ангельських інвестицій та венчурних фондів, найбільша частка припадає на заощадження засновників. Розвиток грантових можливостей досить активно ведуть свою діяльність протягом останніх років. Наприклад, Український фонд стартапів розпочав фінансування найкращих українських інноваційних компаній на стадіях pre-seed та seed, що активізує розвиток не лише FinTech галузі, а й інших сфер ринку.

FinTech-компанії беруть активну участь у глобальній еволюції штучного інтелекту. Штучний інтелект (технологія створення інтелектуальних систем, які здатні виконувати певні людські дії та функції), великі дані (технології, що обробляють та аналізують великий масив

даних) та блокчейн (неперервний послідовний ланцюжок блоків, що містять інформацію) [2, с. 796] є запорукою введення інновацій, адже впроваджуються у щоденні операції фінансового сектору для забезпечення транзакцій та пропозиції більш індивідуальних продуктів.

Фінансова сфера є однією з тих галузей, яка направлена на розроблення й інтеграцію штучного інтелекту для виконання різних операцій. За даними Autonomous Research до 2030 року фінансовий сегмент заощадить близько 1 трлн дол. за допомогою використання штучного інтелекту [9]. Перевагами впровадження є скорочення витрат, запобігання шахрайству, підвищення ефективності і якості наданих послуг, можливість надання клієнту більш персоналізованих послуг на основі одержаних даних про нього тощо.

Банківництво є тією сферою, де штучний інтелект та інші фінансові технології відіграють наразі чи не найважливішу роль у наданні послуг споживачам.

Функціонування FinTech-компаній створює деякі загрози конкурентним позиціям традиційних банків на ринку фінансових послуг, але водночас є одним із вирішальних факторів розвитку сучасного банківництва.

З одного боку, банки мають суттєвіший досвід та відносно надійну і перевірену інфраструктуру, володіють визначеною фінансовою базою щодо оцінки ризиків, процесів та інструментів управління, дотримання нормативних вимог тощо. А з іншого боку, Fintech-компанії є більш мобільними та гнучкими, активніше впроваджують інноваційні технології, краще пристосовані запроваджувати нововведення для вирішення різноманітних галузевих проблем. Водночас накопичений банками досвід та лояльна клієнтська база мають неабияку значущість для FinTech-проектів [7].

Це сприяє покращенню якості обслуговування клієнтів, автоматизації засобів управління, підвищенню захищеності від шахрайських махінацій та кібератак. Банки так само можуть надати вагому допомогу FinTech-бізнесу у розширенні інфраструктури, збільшенні капіталу та доступу до клієнтської бази даних. Великі банки постійно нарощують та збільшують інвестиції в розробку технологій, або укладають угоди з FinTech-компаніями, перевагами яких є інноваційність, швидкість, інклюзивність, інфраструктура, побудована для цифрових технологій. Усе це сприяє необхідності широкого застосування FinTech-проектів у банківській галузі, яка зазнає радикальних перетворень та реструктуризації, а також переходу до платформи, орієнтованої на клієнтів, яка може сприяти фінансовій інтеграції.

Приватбанк — один із найяскравіших прикладів успішного впровадження технологій. Банк пропонує послуги не лише в Україні, а й в інших європейських країнах. Це перший банк, який розробив спеціалізований додаток "Приват24", запровадив Apple Pay в Україні і дав можливість здійснювати онлайн-платежі за допомогою Liqpay.

Сильним конкурентом Приватбанку на ринку фінансових технологій є Райффайзен банк Аваль. Це український банк великої австрійської холдингової групи, який працює в Україні з початку 1991 року та на січень 2019 року включав 498 діючих філій. У 2018 році банк

впровадив нову платформу Інтернет-банкінгу Raiffeisen Online — настільну версію та мобільний додаток для Android та iOS. У 2020 році відбувся запуск нового мобільного додатку для бізнес-сегменту Raiffeisen Business Online та розроблення дебетової картки "Райфкартка+".

В українському банківському секторі присутній ще один унікальний приклад запровадження FinTech — Monobank, який нині працює у складі Universal bank. Банк створений за ініціативою екс-топ-менеджерів ПриватБанку, які вирішили залишити свої посади після націоналізації. Monobank (спільний проєкт Fintech Band і Universal bank) був одним із перших, хто розпочав співпрацю з Apple Pay. Станом на квітень 2021 року кількість користувачів Monobank з активним гривневими рахунками становить більше 3,5 млн осіб [4].

Розвиток FinTech активно підтримується низкою різноманітних ініціатив та заходів Національного банку України. Національним банком України у липні 2020 року затверджено Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року.

Основні фактори успішної реалізації Стратегії:

— перехід операторами фінансового ринку на програму відкритого банкінгу та інструменти дистанційної ідентифікації;

— запровадження регуляторної "пісочниці" та зростання числа інноваційних продуктів, які будуть протестовані нею, до 16—20 у рік;

— розширення спектру використання інноваційних фінансових технологій у регуляторних процесах;

— підвищення цифрової та фінансової грамотності українців, а також рівня підготовки професійних кадрів;

— вступ Національного банку України до Глобальної мережі фінансових інновацій (GFIN) [6, с. 37—38].

Головними напрямками Стратегії є розвиток cashless-економіки, досягнення високого рівня фінансової та цифрової грамотності та невідворотній рух до сталої FinTech-екосистеми [6, с. 39].

Курс України на повномасштабну діджиталізацію та розуміння слабких сторін поточної діджитал-інфраструктури ставить одним з ключових питань розвитку в Україні сталої FinTech-екосистеми.

Протягом 2020 року, попри вплив пандемії COVID-19, фінансові інституції та регулятори досягли успіху в частині Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року відповідно до затвердженого графіку.

Структурним рушієм розвитку FinTech в Україні може стати запровадження відкритого банкінгу через прийняття норм європейської директиви PSD2 в Україні. За згодою користувача це дасть йому можливість застосувати додаток одного банку для безперешкодного доступу до свого рахунку в іншому банку. Відкритий банкінг є мотивацією для потужної конкуренції на ринку фінансових та банківських послуг. Оператори ринку будуть боротися за свого споживача і робити додаток більш зручним та цікавим для користувача.

ВИСНОВКИ

З 2020 року стало зрозуміло, що з неочікуваними змінами і викликами з'являються чудові можливості, і тепер у 2021 році очікується відновлення FinTech-діяльності з набагато швидшими темпами, ніж було до цього.

Фінансові технології автоматизують різні процеси у будь-якій галузі, підвищують інклюзивність (доступність) здійснюваних послуг не тільки у великих містах, а і в кожному куточку країни. Застосування дистанційних каналів обслуговування клієнтів дозволяє скоротити витрати на оплату праці працівників та інші супутні витрати. FinTech — це фактор зростання фінансових ринків, це засіб руху до оптимізації як буденних аспектів життя кожної окремої особистості так і діяльності цілої екосистеми. FinTech — це технології, які беззаперечно спрощують формування зв'язків між різними галузями, пришвидшують отримання вигід як економічних, так і соціальних, технологічних, політичних та будь-яких інших.

Пандемічна криза стала вирішальним рушієм змін для інвестицій у FinTech протягом 2020—2021 рр., враховуючи прискорення тенденцій розвитку фінансових технологій. Перманентне та значне пришвидшення таких тенденцій стимулюватиме потік інвестицій у FinTech не лише у прямі FinTech-рішення (великі дані, хмарні технології тощо), а й у супутні допоміжні технології, як от: кібербезпека або запобігання шахрайству тощо. У зв'язку з цим вітчизняний уряд має фокусуватися на регулюванні FinTech-галузі, адже зростання інвестицій у FinTech сприяє злиттю компаній та об'єднанню їх в одну фінансову екосистему. Це все вкотре підтверджує той факт, що стрімке зростання FinTech-сегмента та приріст кількості інвестицій в цей сектор є незворотними трендами наступних років.

Література:

1. Дроботья Я.А., Бражник Л.В., Дорошенко О.О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу / Я.А. Дроботья, Л.В. Бражник, О.О. Дорошенко // Економіка та суспільство. — 2021. — № 23.
2. Дудинець Л.А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи / Л.А. Дудинець. // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2018. — № 22. — С. 794—798.
3. Каталог фінтех-компаній України 2020 / Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. 2020. URL: https://drive.google.com/file/d/1YxWMuhyGfxUIS8j7JOFracM_VU41sw04/view
4. Офіційний сайт Monobank. URL: <https://www.monobank.ua/dashboard?lang=uk>
5. Проєкт USAID "Фінтех в Україні". 2018. URL: https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf
6. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=4
7. Banking industry analysis: the competitive advantage of banks, which implemented FinTech / Ovcharenko Valeriia. 2019. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2019/04/BFE_Thesis_final_Ovcharenko-Valeriia.pdf
8. FinTech industry in Ukraine: problems and prospects for the implementation of innovative solutions / Vira Vartsaba, Olha Zaslavska // Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 6, No. 4, 2020. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/856/908>
9. How AI is Disrupting the Financial Services Industry. October 2020. URL: <https://www.cardrates.com/news/autonomous-next-shows-how-ai-impacts-the-financial-industry/>
10. Pulse of FinTech H1'20. September 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/09/pulse-of-FinTech-h1-2020.pdf>
11. Pulse of FinTech H2'20. February 2021. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf>

References:

1. Drobotya, Y. Brazhnyk, L. and Doroshenko, O. (2021), "Digitalized innovations of banking business", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 23.
2. Dudynets, L. (2018), "Development of financial technologies as a factor in the modernization of the financial system", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 22, pp. 794—798.
3. The Ukrainian Association of Fintech and Innovative Companies (2020), "Ukrainian fintech catalog 2020", available at: https://drive.google.com/file/d/1YxWMuhyGfxUIS8j7JOFracM_VU41sw04/view (Accessed 25 April 2021).
4. The official site of the Monobank (2021), "Number of bank customers", available at: <https://www.monobank.ua/dashboard?lang=uk> (Accessed 25 April 2021).
5. National Bank of Ukraine (2020), "Strategy for the development of FinTech in Ukraine until 2025", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=4 (Accessed 25 April 2021).
6. USAID Project (2018), "Fintech in Ukraine", available at: https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf (Accessed 25 April 2021).
7. Ovcharenko, V. (2019), "Banking industry analysis: the competitive advantage of banks, which implemented FinTech", *Kyiv School of Economics*, [Online], available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2019/04/BFE_Thesis_final_Ovcharenko-Valeriia.pdf (Accessed 25 April 2021).
8. Vartsaba, V. and Zaslavska, O. (2020) "FinTech industry in Ukraine: problems and prospects for the implementation of innovative solutions", *Baltic Journal of Economic Studies*, [Online], vol. 6, available at: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/856/908> (Accessed 25 April 2021).
9. West, A. (2020), "Report on Augmented Finance and Machine Intelligence How AI is Disrupting the Financial Services Industry", available at: <https://www.cardrates.com/news/autonomous-next-shows-how-ai-impacts-the-financial-industry/> (Accessed 25 April 2021).
10. KPMG International (2020), "Pulse of FinTech H1'20.", available at: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/09/pulse-of-FinTech-h1-2020.pdf> (Accessed 25 April 2021).
11. KPMG International (2021), "Pulse of FinTech H2'20.", available at: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf> (Accessed 25 April 2021).

Стаття надійшла до редакції 03.05.2021 р.